

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/1364-3
Saksbehandler Anne Karen Birkeland

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret 2023-2027	13.05.2026
Teknikk-, plan- og naturutvalget 2023-2027	06.05.2026

Saksframlegg: Overføring av arealer fra Tvedestrand kommune til Vegårshei kommune

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Tvedestrand kommunestyre viser til vedtak fra Vegårshei kommune (trykt vedlegg) og til «Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser» (Inndelingslova) og anbefaler at sak om grensejustering mellom Vegårshei og Tvedestrand kommune som ønsket og som foreslått den 24. mars 2026 av Vegårshei kommune tas videre til behandling hos Statsforvalter.
2. Kostnad for veivedlikehold for 2025 og videre, samt kostnader fram til overdragelse ved omlegging av kommunegrensen dekkes av Vegårshei kommune. Andelen for 2025 ble først kjent 27. april 2026. Kommunedirektøren gis fullmakt til å effektivere en slik fordeling av kostnader. >

Vedlegg

Melding om vedtak- Grensejustering mellom Vegårshei og Tvedestrand kommuner

Bakgrunn for saken (fakta)

I forbindelse med at Tvedestrand kommune fikk overdratt eiendommer i 2 kretser fra Risør kommune fra og med 1. januar 2025 ble det framsatt ønske fra noen eiere av arealene som ligger inn mot Vegårshei grense om at de bør overføres til Vegårshei kommune.

Ønskene er gitt med bakgrunn i å korte ned reiseavstand til sentrumsfunksjoner for dem det gjelder.

Vegårshei kommune var positiv til en slik grensejusteringen og mener at det bør gjøres vederlagsfritt.

Deler av tilkomstveien til disse arealene ligger i Vegårshei kommune. Vegårshei kommune drifter hele Vierliveien for den delen som etter endring av kommunegrensene i 2025 ble liggende i Tvedestrand kommune.

Arealene som er foreslått og framlagt har en størrelse på ca 1400 da.

Problemstilling

Beboere i denne delen av kommunen har selv ønsket å ikke være innbyggere i Tvedestrand på grunn av lange reiseavstander til skoler og sentrumsfunksjoner.

Til Tvedestrand er avstanden ca 26 km til sentrum og avstand til Vegårshei sentrum er 15 km. Det pekes også på at det er naturlig at elever også får benytte korteste vei

til skole i Vegårshei. Ønsker Tvedestrand kommune å avstå arealer som overføres til Vegårshei kommune?

Faglige merknader/historikk

Saken ble første gang fremmet da Risør/Tvedestrand saken var til behandling, og det ble da bestemt å utsette saken til den saken var avgjort og effektivert. Det er derfor saken nå kommer til behandling.

Området i Tvedestrand som saken gjelder er bebygd med 2 boliger, 1 småbruk og 2 fritidsboliger.

Tvedestrands ordfører ble kontaktet for å sjekke ut kommunens holdning til saken. Tilbakemeldingen skal har vært positivt oppfattet av Vegårshei kommune.

Deretter tok Vegårshei kontakt med Statsforvalter for å undersøke muligheter og formaliteter for endring av grensene. Vegårshei kommune hadde eget møte med Statsforvalter og det ble da gitt gode råd om generell håndtering og krav til formell framgangsmåte. Statsforvalter opprettet også dialog med Statens Kartverk. Kartverket påpekte noen forhold ved eiendomsgrensene i området som kunne komplisere fastsetting av ny kommunegrense. Disse utfordringene har visstnok blitt løst ved gjennomført makeskifte mellom eiendommene Knuten og Lindland Øvre. Vegårshei har således besluttet å gå videre med saken.

Det ble så igjen tatt kontakt med ordfører i Tvedestrand for å sjekke ut at holdningen til grensejustering sto ved lag. Ordfører ga følgende svar 26.02.2026: «Informerte gruppelederne om mulig grensejustering i går. Den unisone holdningen var at dette skal Tvedestrand være positive til. Hva saken innebærer og hvem som omfattes Foreslått grensejustering innebærer ingen stor endring verken når det gjelder areal eller berørte personer og eiendommer».

I hovedsak gjelder dette eiendommene Lia og Knuten.

Lia har en utskilt tomt på 2,7 da og er bebygd med en fritidsbolig.

Knuten har en fritidsbolig på festetomt.

Eiendommen Lindland Øvre blir ikke delt. Vierliveien vil fortsatt gå gjennom deler av denne eiendommen, men det er ikke bebyggelse som sokner til veien.

Det aktuelle området har totalt 2 bebodde bolighus, ett bolighus som benyttes som fritidseiendom og 2 andre fritidseiendommer.

Totalt er det kun 7 helårsbebodde eiendommer som sogner til Vierliveien – 2 i Tvedestrand og 5 i Vegårshei kommune.

Tvedestrand vil miste innbyggertilskudd og eiendomsskatt for eiendommene.

Kostnader på veivedlikehold fra Vegårshei er opplyst men ikke fakturert for 2025 pr skrivende stund og kommunedirektøren foreslår at utgiftene til vegvedlikehold i perioden fra januar 2025 til en eventuell grensejustering trer i kraft således bør tilfalle Vegårshei kommune.

Praktiske konsekvenser

Det blir ikke store praktiske konsekvenser av endringen utfra dagens bosetting og bruk av eiendommene. Arbeidet med veihold har naturlig nok blitt ivaretatt av Vegårshei Kommune. Skogeiere i Tvedestrand som har behov for å ta ut tømmer via Vierliveien vil fortsatt kunne gjøre det etter at grensejustering blir foretatt.

For eiendommen Knuten betyr endringen at hele eiendommen vil bli liggende i Vegårshei kommune. For eiendommen Lindland Øvre vil det heller ikke bli noen endring. Eierne signaliserte tidlig at de ikke ønsket at gården skulle bli delt av en ny kommunegrense, og det ønsket er tatt til følge.

Videre prosess for endring av kommunegrense:

Dersom kommunestyrene fatter positive vedtak om forslag til ny inndeling, jfr. Inndelingsloven, så vil Vegårshei kommune sende søknad om endringen til Statsforvalteren (SF) for videre håndtering.

SF utreder dette selv direkte med kommunenes sakspapir til den politiske behandlingen som faktagrunnlag, og i tillegg samarbeid med kartverket. SF utformer forslag til vedtak – som sendes på høring til berørte + alle etater mm., og kunngjøres i aviser. SF vurderer høringsinnspillene og fatter endelig vedtak. Når det er enighet om en løsning, og endringen er liten, kan Statsforvalteren fatte endelig vedtak om ny grense. Tidspunktet for at endringen trer i kraft fastsettes etter anbefaling fra Statens kartverk, og dette kan ofte være 1 ½ år etter vedtaket.

Kommunedirektøren i Vegårshei anfører i deres sak:

Dagens kommunegrense splitter innbyggere langs Vierliveien som naturlig er en del av Vegårsheisamfunnet. Forslag til endring er derfor i første rekke av hensyn til beboere langs veien. Samtidig er det verken rasjonelt eller praktisk for Tvedestrand å ha ansvar for tjenesteyting til innbyggere i dette området, og de økonomiske konsekvensene er marginale for begge kommuner. Det er derfor naturlig å be kommunestyrene i Tvedestrand og Vegårshei om å fatte likelydende vedtak som sikrer en endring som kommer både våre innbyggere og kommuner vil være tjent med. Kommunedirektøren (i Vegårshei) vurderer at endringen er så liten at det ikke er behov for økonomisk oppgjør eller overgangsordninger mellom kommunene i denne saken.

Tidligere vedtak

Ingen tidligere vedtak i Tvedestrand.

Positivt vedtak er fattet enstemmig i Vegårshei kommunestyre den 24. mars 2026, vedtaket var enstemmig og følger som trykt vedlegg. Her er også lenke til saksframlegget i Vegårshei kommune:

<https://einnsyn.no/api/v2/fil?iri=http://data.einnsyn.no/3bf4fd9c-5b6a-426d-b29d-e342f93f832c>

Gjeldende regelverk på området

Kommuneplanens arealdel angir dagens kommunegrenser.

En endring av kommunegrenser skal behandles endelig av Statsforvalter og saken sendes dit dersom det fattes positivt vedtak til justeringen av kommunegrensen mot Vegårshei kommune.

Endring av kommunegrense

Dersom en eiendomsgrense også er ei kommunegrense, kan ikke grensen endres like fritt som eiendomsgrenser ellers. I dette tilfelle gjelder endringen mellom kommunenes grenser. Når det gjelder flytting av grenser mellom kommuner er det Inndelingslova som gjelder.

Inndelingslova

Når noen ønsker overføring av et område fra en kommune til en annen, skal saken fremmes etter Inndelingslova.

En kommune har ikke rett til å endre på sin egen kommunegrense. Bakgrunnen ligger i definisjonen for inndelingsgrenser som en geografisk avgrensning av rett og plikt for offentlige organer.

Det er Statsforvalter som fastsetter kommunegrenser der det ikke er tvist eller tvil. Men er det tvil om hvor kommunegrensa går, eller dersom det gjelder fylkesgrense, skal saken opp for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Overordnede plandokumenter/retningslinjer

Tvedestrand kommunes arealdel er per april 2026 gjeldende på stedet, formålene i arealdelen er LNFR.

Økonomi/gjeldende budsjettforutsetninger

I forhold til konsekvenser dersom gjennomføringen blir en realitet er i hovedsak følgende:

Brøyting og veivedlikehold blir enklere. Det er først den 27. april 2026 mottatt oversikt over medgåtte kostnader for Vegårshei pålydende NOK 83.855,- og som angår Tvedestrand's andel i Vierliveien. Risør kommune ble fakturert til og med 2024. Skatteinngang og andre tap av inntekter vurderes nærmere jfr. Pkt 2 i kommunedirektørens innstilling. Utføring av tjenester blir mer praktisk for de grunneiere saken angår.

Alternative løsninger og konsekvenser

Alternativ til å overdra foreslåtte arealer til nabokommune er å la arealet fortsette som del av Tvedestrand kommune. Man kan se for seg at andre nabokommuner også vil kunne ha eiendommer som naturlig bør endre på kommunegrenser i forhold til praktiske anliggender.

Konklusjon

Kommunedirektøren vil med bakgrunn i sakens opplysninger anbefale kommunestyret å gå videre med grensejustering mellom Tvedestrand og Vegårshei kommune.

Tvedestrand, 20.04.2026

Kommunedirektøren